

Dokument nr. 8:65

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen og May-Helen Molvær Grimstad

Forslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen og May-Helen Molvær Grimstad om å fjerne dokumentavgift når samboere med felles barn selger bolig til hverandre

Til Stortinget

BAKGRUNN

Et samlivsbrudd kan i mange tilfeller være vanskelig for både barn og foreldre. Da er det viktig at barna blir ivaretatt på en god måte og får stabile rammer for livet sitt. Det vil ofte være til barnets beste å kunne bli i sitt vante miljø. Derfor ønsker forslagsstillerne å legge til rette for at samboende foreldre, på lik linje med gifte foreldre, kan selge felles hjem til hverandre uten å bli ilagt dokumentavgift. Mange foreldre får en anstrengt økonomi etter samlivsbrudd, og forslagsstillerne ønsker å bidra til at foreldre kan beholde det huset barna har vokst opp i. Det betales dokumentavgift til staten ved tinglysning av dokument som overfører hjemmel av fast eiendom med 2,5 pst. av salgsverdien. Det er en del unntak fra avgiftsplikten, bl.a. ved omsetning mellom ektefeller. Forslaget vil innebære en økt skattemessig likestilling mellom gifte og samboere med felles barn.

Samboerutvalget la 18. mai 1999 frem innstillingen NOU 1999:25 Samboerne og samfunnet. Utvalget vurderte ulike modeller for lovregulering av samboerskap, men konkluderte med at samboere kan behandles som ektepar på enkelte områder, og som enslike på andre. Utvalgets flertall gikk lenger i å foreslå å likestille samboere med ektefeller på det offentligrettslige området, som trygd og skatt, enn på det privatrettslige området. Det ble lagt til grunn at det ved offentlig inntektsomfordeling bør tas utgangs-

punkt i folks faktiske husholdssituasjon, mer enn deres formelle sivilstand.

Ekteskapet representerer en forpliktelse som samboerskapet mangler, og erfaring viser at ekteskapet gir den beste og mest stabile ramme rundt barns oppvekst. Derfor står ekteskapet i en særstilling rettslig sett, men samboere likebehandles med ektefeller på en rekke rettsområder. De voksne har, og skal ha, frihet til å velge samlivsform. Denne friheten har ikke barna. Forslagsstillerne mener hensynet til felles barn må veie tungt når det gjelder lovregulering av samboerskap.

I norsk lovgivning har det vært en grunnleggende målsetting å gi barn så like vilkår som mulig, uavhengig av foreldrenes sivilstand. Bl.a. for å skjerme barna ved dødsfall og oppløsning av familieforhold, foreslo regjeringen Bondevik II i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2002 å likestille samboere med ektefeller når det gjelder arveavgift. Likebehandlingen mellom samboere med felles barn og ektefeller med hensyn til fritak fra arveavgift, ble innført fra 1. januar 2002. På samme måte likebehandles samboere med felles barn med ektefeller når det gjelder krav til botid for skattefritak ved salg av bolig etter brudd. Likebehandlingen på dette området ble innført fra og med inntektsåret 2004.

Ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) folke- og bolig telling fra 2001, er det over halvparten av aleneforeldrefamiliene med barn under 6 år som leier bolig. I familier med gifte/samboende med barn under 6 år er det kun 16 pst. som leier. For å rette opp denne skjevheten mener forslagsstillerne det er viktig å gjøre det lettere å beholde boligen ved samlivsbrudd.

I familiemeldingen, St.meld. nr. 29 (2002-2003), ble det drøftet skattemessige endringer for samboere. I departementets vurdering het det bl.a. at:

"å la samboere selv registrere seg gjennom egen-erklæringer vil ikke gi tilstrekkelig dokumentasjon

for å fastslå om det reelt sett foreligger ekteskapslignende forhold som bør medføre de samme økonomiske fordeler på skatteområdet som følger av å være gift. (...) Når det gjelder samboere med felles barn, er det grunn til å anta at disse er mer stabile og at det i større grad er snakk om "ekteskapslignende forhold", slik at avgrensningen er noe lettere."

I ettertid er det foretatt endringer i lovverket som gjør det enklere å gjennomføre en ytterligere tilnærming av skattelovgivningen for ektefeller og samboere. I 2005 fremmet regjeringen Bondevik II forslag om å innføre felles foreldreansvar for samboende foreldre når farskapet er erkjent etter reglene i barnelovens § 4, og foreldrene har underskrevet en samboer-erklæring som er sendt til folkeregisteret. På samme måte mener forslagsstillerne at samboende foreldre med felles barn må ha underskrevet en samboer-

erklæring som er sendt til folkeregisteret for å kunne få fritak for dokumentavgift ved salg av bolig til hverandre. Forslaget kan begrunnes ut fra samme hensyn som endringen i arveavgiftsloven og endringen i krav til botid for skattefritak ved salg av egen bolig etter brudd som er omtalt ovenfor.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at samboere som har felles barn, fritas for dokumentavgift for bolig når de selger til hverandre.

30. mars 2006